

ФОРМИ МІЖВІДОМЧОЇ КООРДИНАЦІЇ ДБР У ВЗАЄМОДІЇ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

FORMS OF INTERAGENCY COORDINATION OF THE STATE BUREAU OF INVESTIGATIONS IN INTERACTION WITH LAW ENFORCEMENT AGENCIES

Гарановський О.В., аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ

У статті досліджено форми міжвідомчої координації діяльності Державного бюро розслідувань з правоохоронними органами в межах адміністративно-правового регулювання. Проаналізовано зміст і природу координації як окремого явища публічного управління, що не зводиться до широкого поняття взаємодії. Зазначено, що координація передбачає наявність організаційної структури, управлінської підзвітності, цифрової сумісності та сталих механізмів інституційного узгодження. У цьому контексті запропоновано аналітичні параметри оцінки ефективності координації – глибину (ступінь процедурної інтеграції) та інтенсивність (регулярність і масштабність дій).

У роботі концептуалізовано три типи міжвідомчої координації: функціональну (класичну), модераторну (опосередковану непрофільними міністерствами) та інфраструктурну (цифрову). Приклади практичної реалізації охоплюють співпрацю ДБР із СБУ, Національною поліцією, Державною прикордонною службою, а також із Міністерством фінансів, Міністерством юстиції та Міністерством цифрової трансформації, при цьому, останні виступають як організатори або модератори міжвідомчих платформ обговорення політик. Підкреслено, що така співпраця набуває адміністративного характеру за наявності регламентованої процедури, цифрового інструментарію та спільної управлінської мети.

Наведено пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правової основи координації, зокрема створення міжвідомчих координаційних центрів, уніфікації цифрових каналів обміну, нормативного закріплення модераторної участі органів полікотворення. Визначено, що ефективна координація є ключовою умовою досягнення інтегрованої моделі публічного управління у правоохоронній сфері.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, координація, публічне управління, правоохоронні органи, модераторія, цифрова взаємодія.

The article examines the forms of interagency coordination involving the State Bureau of Investigation (SBI) and law enforcement agencies within the framework of administrative and legal regulation. It analyzes the nature and content of coordination as a distinct phenomenon of public administration that should not be equated with broad interagency cooperation. The study emphasizes that coordination implies the presence of an organizational structure, managerial accountability, digital compatibility, and stable mechanisms of institutional alignment. In this context, the author proposes analytical parameters for evaluating coordination efficiency – depth (the degree of procedural integration) and intensity (the regularity and scale of actions).

The study conceptualizes three types of interagency coordination: functional (classical), moderative (mediated by non-law enforcement ministries), and infrastructural (digital). Practical examples include the SBI's cooperation with the Security Service of Ukraine, the National Police, and the State Border Guard Service, as well as with the Ministry of Finance, Ministry of Justice, and Ministry of Digital Transformation. In the latter cases, the ministries act as organizers or moderators of interagency platforms for policy dialogue. It is emphasized that such cooperation acquires an administrative character only when accompanied by regulated procedures, digital tools, and a shared managerial objective.

The article offers proposals for improving the administrative and legal basis of coordination, in particular by creating interagency coordination centers, unifying digital communication channels, and formally establishing the moderative role of policymaking institutions. It concludes that effective coordination is a key condition for achieving an integrated model of public administration in the law enforcement sector.

Key words: State Bureau of Investigation, coordination, public administration, law enforcement agencies, moderation, digital interaction.

Постановка проблеми. Однією з ключових тенденцій сучасної державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки є посилення міжвідомчої взаємодії органів виконавчої влади, зокрема у сфері кримінальної юстиції. У цьому контексті особливої ваги набуває інституційна та нормативна визначеність форм координації діяльності Державного бюро розслідувань (далі – ДБР) з іншими правоохоронними органами. Ця взаємодія не лише сприяє підвищенню ефективності виявлення і розслідування злочинів, а й виступає показником якості управління правоохоронною системою.

Водночас, правовий режим такої координації залишається недостатньо врегульованим. Відсутність уніфікованих процедур, розмитість повноважень, дублювання функцій та правова невизначеність у сфері міжвідомчого співробітництва знижують якість адміністративного управління та створюють ризики розбалансування системи. Особливої актуальності ці проблеми набувають з точки зору функціонування забезпечувальних механізмів, створення прийняттого управлінського контексту функціонування правоохоронних органів, в тому числі, органів кримінальної юстиції, доступу до електронних інформаційних систем, інформаційного супроводження діяльності тощо. Значна частина такої взаємодії відбувається поза межами кримінального провадження та належить до сфери публічного адміністрування, що вимагає

її належного аналізу саме з позицій адміністративного права.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Характеризуючи наукові дослідження координації діяльності ДБР як правоохоронного органу, слід акцентувати увагу на таких принципових аспектах. По-перше, питання взаємодії і координації в системі правоохоронних органів, в тому числі з точки зору їх адміністративно-правового забезпечення, є стабільно актуальним напрямком досліджень, як демонструють помітний еволюційний розвиток теоретичних засад від початку орієнтування державного будівництва на ґрунті європейських цінностей і стандартів правоохоронної діяльності. Знаковими в цьому контексті можна вважати праці Шая Р.Я. «Правоохоронна функція правової держави: теоретико-практичні аспекти» (2012), Франків Л.С. «Комунікативна взаємодія правоохоронних органів у філософсько-правовій діалогічно-прагматичній проекції» (2013), Байдюка І.І. «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Державної прикордонної служби України з правоохоронними органами» (2021), Малишева К.В. «Державна політика в сфері трансформації правоохоронної системи України» (2022), Щоткевича О.Є. «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» (2023), Кейдалюка В.О. «Нормативно-правові засади взаємодії Національної поліції з громадськими

об'єднаннями правоохоронної спрямованості» (2024), Гавриленко К.М. «Трансформація публічно-управлінського механізму забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади» (2024) а також монографію «Криза правоохоронної системи України» за загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д.О. Грицишена (2023). Ці праці формують своєрідний контекст, в якому відбувається поглиблення наукового знання щодо особливостей координації в діяльності окремих органів правоохоронної системи, зокрема, ДБР. По-друге, створення нового правоохоронного органу в Україні – ДБР цілком природно викликало хвилю наукового інтересу до різних аспектів діяльності цього органу. На сьогоднішній день її результатом є такі монографічні праці, як «Адміністративно-правовий статус Державного бюро розслідувань України» Моїсєєва М.С. (2019), «Адміністративно-правові засади організації та діяльності Державного бюро розслідувань України» Марчука Р.М. (2020), «Адміністративно-правове регулювання діяльності Державного бюро розслідувань» Труби Р.М. (2020), «Адміністративно-правове регулювання дисциплінарної відповідальності працівників Державного бюро розслідувань» Максимовича А.М. (2021), «Адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» Лисаковського Р.В. (2023), «Адміністративно-правове забезпечення діяльності Державного бюро розслідувань» Лісована Я.М. (2024), «Адміністративно-правові гарантії законності діяльності Державного бюро розслідувань» Василенко Є.М. (2024) тощо. Тим не менш, твердження про те, що питання координації діяльності ДБР з органами державної влади, зокрема, з правоохоронними органами, є вичерпаним було б хибним. Сучасна практика діяльності ДБР демонструє потребу в оптимізації правоохоронного менеджменту, що сигналізує про незавершеність адміністративно-правового концепту міжвідомчої координації ДБР, що охоплював би інституційні типи взаємодії, рівні нормативного забезпечення, практичні колізії та потенціал використання європейського досвіду. Особливо недооціненою залишається проблема специфіки форм, методів і прийомів процесуальної взаємодії в межах кримінального провадження та організаційної взаємодії, що має адміністративно-правову природу.

Метою статті є системний аналіз форм міжвідомчої координації ДБР з іншими правоохоронними органами у межах адміністративно-правового регулювання, з акцентом на інституційні механізми, нормативне забезпечення та практичні обмеження реалізації таких форм. Для досягнення мети поставлено такі основні завдання: визначити нормативну базу, яка регламентує координацію діяльності ДБР з іншими органами державної влади; класифікувати форми взаємодії залежно від рівня, мети та характеру повноважень; проаналізувати практичні проблеми реалізації міжвідомчої координації.

Вклад основного матеріалу. Правове регулювання міжвідомчої координації ДБР з іншими правоохоронними органами України формується на основі системи законів, підзаконних актів та міжвідомчих угод, які в сукупності визначають адміністративні форми організації співпраці. Така координація реалізується в межах публічного управління та не отожднюється з процесуальними функціями у кримінальному провадженні, що належать до регулювання кримінально-процесуальним правом.

Базовим нормативно-правовим актом, який визначає правовий статус ДБР, є Закон України «Про Державне бюро розслідувань». У ньому передбачено обов'язок ДБР взаємодіяти з іншими державними органами під час реалізації своїх завдань, зокрема з органами прокуратури, Службою безпеки України, Національною поліцією, митними органами, податковими органами, прикордонною службою тощо (ч. 2 ст. 3 Закону) [1]. Це положення розширює нормативне підґрунтя координації діяльності ДБР,

додаючи до нього профільні нормативні акти, що визначають статус вказаних правоохоронних органів. Тим не менш, форма, зміст та механізми такої взаємодії не отримали належної деталізації на рівні закону, у жодному з них, що створює підґрунтя для варіативного підходу у підзаконному регулюванні.

Значення мають також положення Кримінального процесуального кодексу України, однак лише в частині, яка визначає участь ДБР як органу досудового розслідування в кримінальному процесі [2]. Ця взаємодія має процесуальний характер і не є предметом адміністративного права. Водночас, у багатьох випадках саме адміністративні дії (запити, обмін інформацією, формування зведених планів, розпорядчі акти щодо організації спільних дій) передують або супроводжують процесуальну взаємодію [3], що створює гібридні правовідносини і вимагає чіткого розмежування.

Як вказує Р.В. Лисаковський, значна частина управлінських контактів ДБР із суміжними правоохоронними органами реалізується в неформалізованій або напівформалізованій формі – через службове листування, запити, узгодження та наради, не закріплені в єдиному нормативному документі [4, с. 9]. Це створює потенційну правову невизначеність і ускладнює оцінку законності управлінських дій, що мають організаційний характер.

Важливою складовою частиною нормативного забезпечення мають відомчі підзаконні акти, зокрема, Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, яка регламентує процедуру доступу до даних, що має ознаки адміністративної взаємодії в частині управління інформаційними ресурсами [5].

На рівні міжнародного співробітництва ДБР також укладає угоди з іноземними органами, включаючи європейські офіси. Така взаємодія здійснюється відповідно до Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, а також двосторонніх угод і протоколів міжвідомчого рівня. Згідно з положеннями цих актів, адміністративне співробітництво реалізується через контактні пункти, запити про надання інформації, участь у спільних заходах та обмін аналітичними матеріалами. Такі форми діяльності мають характер функціональної координації, яка виходить за межі кримінального провадження і має суто управлінську природу [4, с. 13].

Окремим джерелом координаційної взаємодії є стратегії та концепції, що затверджуються на рівні Президента або Кабінету Міністрів України. Наприклад, Указ Президента України № 273/23 «Про комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України» містить вказівки на необхідність забезпечення ефективної міжвідомчої координації як стратегічного індикатора реформ [6].

Таким чином, можна констатувати, що чинна нормативна база, що визначає координацію ДБР із правоохоронними органами, є фрагментарною, містить низку прогалин, зокрема щодо вимог до документального оформлення спільних дій, не дозволяє чітко розмежувати адміністративну і процесуальну взаємодію. В ній не в повній мірі враховано виклики цифрової безпеки, міжнародної кооперації та оперативної сумісності баз даних.

У контексті діяльності ДБР, координація з іншими правоохоронними органами реалізується переважно в межах кримінального провадження. Тим не менш, як уявляється, елементи координації з іншими правоохоронними органами можна побачити і в адміністративно-правовій площині. Можна навіть, з певною долею застережень, зробити висновок про доцільність посилення саме такої форми взаємодії між правоохоронними органами в умовах виправданого зміцнення владної вертикалі (наприклад, у періоди дії воєнного стану).

Отже, у межах адміністративного права координація розглядається як організований, інституційно оформлений

управлінський вплив, що спрямований на узгодження дій різних суб'єктів публічної влади задля досягнення спільного управлінського результату. На відміну від загальної взаємодії, координація передбачає наявність суб'єкта-координатора, визначену організаційну структуру взаємодії, уніфіковані процедури та, у ряді випадків, формалізовані нормативні засади.

Як слушно зазначає Р.М. Труба, координація у сфері адміністративного права є формою організаційного управління, за якої одна або кілька сторін забезпечують узгодження позицій і дій інших суб'єктів без підпорядкування останніх [7, с. 139]. Я.М. Лісойван уточнює, що специфіка координації полягає не у факті співпраці, а у способі її організації – через надання організаційно-методичних вказівок, погодження планів, створення спільних структур, підготовку спільних актів [8, с. 84].

Наявні підходи щодо визначення координації дозволяють узагальнити і виокремити три найбільш значущі аспекти цього явища: координація як управлінська функція, як інституційно-організаційна модель і як правова форма. З точки зору управлінського змісту координації, її слід розглядати як одну з функцій публічного адміністрування поряд з плануванням, контролем, моніторингом. У цьому розумінні координація є способом забезпечення цілісності дій державного механізму [9, с. 178]. Як інституційно-організаційна модель, координація реалізується через створення відповідних структур: робочих груп, спільних координаційних рад, платформ обміну інформацією. Саме цей аспект є найглибше опрацьованим у наукових джерелах, зокрема, популярною є пропозиція створення єдиного координаційного середовища [10, с. 115]). На противагу цьому, можемо визнати, що аспект координації як правової форми на теоретичному рівні позначається надзвичайно обережно. Це пояснюється тим, що традиційні уявлення про форми управлінської діяльності зазнають докорінного переосмислення і наразі консенсусу наукової спільноти з цього питання ще не вироблено. Відтак, ті дослідники, які звертають увагу на прями координації як правової форми управлінської діяльності визнають можливість її реалізації через такі інструменти, як спільні накази, погодження, регламенти тощо, за умови, що мають обов'язкову юридичну силу для сторін.

Важливо підкреслити, що всі підходи сходяться на тезі, що координація вимагає правового оформлення, організаційної сталості і взаємної відповідальності суб'єктів за результат. На відміну від ситуативної взаємодії, координація передбачає регулярність, плановість і, здебільшого, підзвітність.

Отже, враховуючи нерівномірність глибини наукових напрацювань з питань координації діяльності ДБР з правоохоронними органами, зосередимося з'ясуванні специфіки її конкретних форм.

ДБР регулярно долучається до нарад, які скликаються Генеральною прокуратурою, Офісом Президента, Міністерством юстиції, СБУ або Кабінетом Міністрів. В межах цього дослідження інтерес становлять міжвідомчі координаційні наради, які спрямовані на узгодження позицій з питань розслідувань, спільних операцій, нормативних новацій. Зазвичай, за результатами приймаються узгоджені рішення або спільні доручення, що дозволяє ідентифікувати цю діяльність як частину управлінської координації у сфері виконавчої влади. При цьому можна зробити висновок про те, що як адміністративно-правовий інструмент міжвідомчі координаційні наради передбачають здійснення функцій координатора органами загальної компетенції або «позасистемним суб'єктом».

Поширеним інструментом координації, який має беззаперечну правову природу, є спільні накази та розпорядчі документи (наприклад, накази про створення спільних робочих груп, затвердження стандартів обміну інформацією). Такі документи є результатом міжвідомчої узгоджу-

вальної процедури та слугують правовою основою для координації. Тим не менш, використання цього інструменту пов'язано із чітким визначення природи акту – нормативної або рекомендаційної. Частко ця проблема урегульована з прийняттям Закону України «Про правотворчу діяльність» [11], але і досі обов'язковість таких актів для всіх сторін створює один із головних викликів [4, с. 12].

Ситуативною, або оперативною формою координації можна вважати участь у спільних тимчасових структурах (групах, штабах), які створюються під конкретне завдання. Організаційна складність реалізації таких форм полягає в неоднаковій правовій підпорядкованості учасників, в зв'язку з чим їх правове регулювання додатково ускладнюється.

Цифрова координація (інформаційні платформи, обмін базами даних) як новітня форма координації ще не має розвиненої правової основи в Україні. Спроби її реалізації можна спостерігати у спільному адмініструванні ЄРДР, обміні з базами прикордонників, тощо. До розробок спільних цифрових платформ долучається Міністерство цифрової трансформації України, що поглиблює координаційну складову такого інструменту та підвищує рівень її функціональної інтеграції.

В адміністративно-правовому сенсі координація між ДБР та іншими органами державної влади може набувати різного ступеня складності та ефективності залежно від рівня організаційної інтеграції, регулярності управлінських дій та інституційної сталості таких зв'язків. У цьому контексті доцільно оперувати категоріями глибини та інтенсивності координації як аналітичними індикаторами ефективності управлінської взаємодії. В такому разі, глибина координації відображає ступінь уніфікації процедур, залученості до спільного планування, регламентування рішень, сумісності цифрових середовищ, а її інтенсивність визначається частотою, стабільністю, масштабом дій у межах спільної управлінської роботи.

У роботі О.М. Бандурки справедливо наголошується, що адміністративна координація, яка обмежується лише підписанням міжвідомчих угод без організаційної інтеграції, не досягає необхідного рівня глибини й не здатна ефективно впливати на спільні результати [5, с. 144]. У практиці ДБР такі випадки непоодинокі. Складною є й ситуація з регламентацією процедур спільного стратегічного планування. Як зазначає Р.В. Лисаковський, неузгодженість міжвідомчих пріоритетів на етапі реалізації державної політики у сфері протидії злочинності призводить до дублювання управлінських ініціатив, дефіциту підзвітності та конфліктів функціональних ролей [4, с. 10].

На цьому тлі виникає окреме явище – модераційна координація, в межах якої ініціатором координаційного процесу є не ДБР, а інші органи виконавчої влади, зазвичай загальної компетенції або галузевої приналежності, що не пов'язана з провадженням безпосередньо. Наприклад, Міністерство фінансів, розробляючи механізм державного фінансового контролю у сфері протидії відмиванню доходів, може ініціювати узгоджувальні наради із залученням ДБР, СБУ, НАБУ, НАЗК, виконуючи тим самим функцію організаційного модератора координації. Подібну логіку реалізує також Міністерство юстиції при оновленні стандартів правової допомоги або формуванні позицій щодо реалізації антикорупційної політики. ДБР у такій координації виступає не ініціатором, а суб'єктом, залученням до вироблення узгодженого адміністративного рішення, що зумовлює необхідність гнучких правових механізмів для такої залученості. Відтак, у зазначеному випадку ДБР координується не в межах правоохоронної системи, а в рамках міжсекторального адміністрування.

Такий саме феномен спостерігається і щодо участі в координаційній діяльності Міністерства цифрової трансформації України, яка не координує ДБР у класичному функціональному значенні, однак формує цифрову

інфраструктуру для координації. Це стосується: адміністрування інтероперабельності відомчих систем; участі у створенні цифрових рішень (як-от «єдина точка обміну» або протоколи інформаційної сумісності); формування публічної політики в галузі кібербезпеки й цифрової взаємодії органів влади. Р.М. Марчук слушно наголошує, що без цифрової сумісності координація між органами влади ризикує залишатися виключно декларативною або ситуативною [9, с. 115].

Таким чином, у структурі координаційної діяльності ДБР доцільно розрізняти: функціональну координацію із правоохоронними органами щодо спільних управлінських ініціатив; модераторну координацію за ініціативи органів полікотворення, де ДБР є учасником адміністративного узгодження; інфраструктурну координацію з органами цифрової трансформації, які забезпечують інституційні умови для взаємодії. Такий підхід дозволяє розглядати координацію не як жорстку ієрархію, а як мережеву форму управління, притаманну сучасному адміністративному простору. Він вимагає нових інструментів – від цифрової інтеграції до організаційної інноваційності, що уможливить перехід від епізодичного узгодження до стабільної, юридично і технічно обгрунтованої адміністративної координації.

Висновки. Форми міжвідомчої координації діяльності Державного бюро розслідувань становлять особливий механізм адміністративного регулювання, що відрізняється від загальної взаємодії своєю процедурною визначеністю, управлінською підзвітністю та інституційною сталістю. Координація в межах публічного управління не є суто допоміжним інструментом, а виступає умовою

забезпечення узгодженості дій органів державної влади у сфері запобігання та протидії правопорушенням.

Доводиться доцільність розмежування трьох типів міжвідомчої координації: функціональної, модераторної та інфраструктурної. Таке розмежування дозволяє повніше відобразити багатовекторний характер координаційних процесів, у яких ДБР може виступати як ініціатор, як учасник за зовнішньої ініціативи, або як суб'єкт цифрової інтеграції. Особливої уваги потребують специфічні формати координації, ініційовані непрофільними міністерствами, що реалізують політики у суміжних сферах (фінансовій, правовій, цифровій тощо).

Узагальнення вітчизняного нормативного досвіду та аналіз поточної практики показують, що глибина та інтенсивність координації в Україні залишаються обмеженими через відсутність уніфікованих регламентів, цифрової сумісності та чіткого розподілу ролей між суб'єктами. У цьому зв'язку запропоновано низку заходів для вдосконалення координаційної спроможності ДБР, зокрема: запровадження постійних міжвідомчих координаційних механізмів із чітко визначеним адміністративно-правовим статусом; створення єдиної цифрової платформи для обміну управлінською інформацією; нормативне закріплення модераторної участі органів полікотворення у процесі міжвідомчого узгодження управлінських рішень, що мають значення для реалізації функцій ДБР.

Таким чином, ефективна координація виступає не лише технічним інструментом спільної роботи правоохоронних органів, а ключовою умовою формування інтегрованої, керованої та цифрово-сумісної моделі публічного управління у правоохоронній сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. URL: Про Державне бюро розслідувань | від 12.11.2015 № 794-VIII
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. р. № 4651-VI URL: Кримінальний процесуальний к... | від 13.04.2012 № 4651-VI
3. Ковальчук І.С. Особливості правового статусу Державного бюро розслідувань. *Держава і регіони*. Серія: Право, 2020 р., № 4 (70). 221-225. URL: 4_2020.pdf
4. Лисаківський Р.В. Адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2023. 21 с. URL: 66378
5. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: Наказ Офісу Генерального прокурора України від 30.06.2020 р. № 298. URL: Про затвердження Положення про Є... | від 30.06.2020 № 298
5. Бандурка О.М., Музичук О.М. Адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності Державного бюро розслідувань. *Право.ua*. № 2, 2023. С.142-148. URL: Pravo_ua_2023_2.indb
6. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президент України від 11.05.2023 р. № 273/23. URL: Про Комплексний стратегічний... | від 11.05.2023 № 273/2023
7. Труба Р.М. Адміністративно-правове регулювання діяльності Державного бюро розслідувань: монографія. Одеса: Фенікс, 2021. 197 с.
8. Лисойван Я.М. Поняття і види адміністративно-правових форм діяльності Державного бюро розслідувань. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 77 (3). Ч. 2. С. 80-86. URL: 15-2.pdf
9. Марчук Р.М. Адміністративно-правові засади організації та діяльності Державного бюро розслідувань України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2020. 268 с. URL: dis_Марчук_на-сайт.pdf
10. Моїсєєв М. С. Адміністративно-правовий статус Державного бюро розслідувань України: дис. ... канд. юрид. наук. Суми, 2019. 227 с. URL: diss_Moisieiev.pdf
11. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 р. № 3354-IX. URL: Про правотворчу діяльність | від 24.08.2023 № 3354-IX